

Олександр Михайлович ІЛЬНИЦЬКИЙ,

кандидат юридичних наук,

докторант Харківського національного університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком збройної агресії з боку Російської Федерації на території України з'явилися нові виклики для різного роду громадських об'єднань з метою організації протидії агресору, допомоги Збройним Силам України у відбитті нападу, здійснення благодійної та волонтерської діяльності. У зв'язку з цим, об'єднані спільними інтересами та метою, фізичні та юридичні особи почали утворювати нові громадські об'єднання з метою захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів вже в умовах воєнного стану.

Так, до початку збройної агресії Росії, Сили територіальної оборони України формувались за територіальним принципом і визначались як акредитоване громадське об'єднання - громадське об'єднання, яке створене та здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання» та отримало право на участь в заходах з підготовки та ведення територіальної оборони України, шляхом проходження спеціальної процедури визначеної Головним цивільно-військовим органом територіальної оборони. А після повномасштабного вторгнення Росії на територію України, були внесені зміни до Закону України «Про основи національного спротиву» і відповідно до нового Закону Сили територіальної оборони почали виконувати завдання територіальної оборони на всій території України, включно з районами ведення військових (бойових) дій, зокрема й на окупованих територіях. Раніше цей Закон передбачав, що Сили територіальної оборони мають виконувати свої завдання передовсім у тому регіоні, де вони створені.

Згідно із Законом, до завдань Сил територіальної оборони входять, зокрема:

- участь у посиленні охорони та захисті державного кордону;
- оборона та захист громади в разі збройної агресії проти неї;
- участь у захисті населення та довкілля в разі надзвичайних ситуацій;
- участь у підготовці громадян України до національного спротиву;
- охорона та оборона стратегічних об'єктів, об'єктів інфраструктури та комунікацій столиці, органів державної та місцевої влади;
- участь у боротьбі з диверсійно-розвідувальними силами та незаконними збройними формуваннями;
- участь у гарантуванні громадської безпеки й порядку в місті.

Після початку повномасштабного вторгнення російських військових на територію України та внаслідок великої кількості ракетних обстрілів з'явилась потреба в наданні допомоги потерпілим громадянам, які вимушено переміщались в більш безпечні регіони нашої держави. Багатьом людям знадобилась різного роду гуманітарна допомога, медичне забезпечення, продовольство та інше. У зв'язку з цим з'являється велика кількість громадських об'єднань у формі волонтерських рухів, благодійних фондів різного спрямування, у тому числі створених для збору коштів та надання допомоги Збройним Силам України у вигляді продовольчого, медичного та матеріально-технічного забезпечення.

Стаття 1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» визначає, що благодійна діяльність - добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

Відповідно до статті першої Закону України «Про волонтерську діяльність» волонтерська діяльність визначена як добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність,

що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги та є однією з форм благодійної діяльності.

Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності є Національна соціальна сервісна служба України, яка відповідно до норм Закону України «Про волонтерську діяльність» та Положення про Національну соціальну сервісну службу України, виконує низку повноважень:

- забезпечує реалізацію державної політики у сфері волонтерської діяльності;
- вживає інших заходів для розвитку та популяризації волонтерської діяльності;
- сприяє поширенню інформації про волонтерську діяльність;
- сприяє громадським об'єднанням та благодійним організаціям у їхній діяльності, спрямованій на розвиток волонтерської діяльності;
- поширює інформацію про стан реалізації галузевих та регіональних програм сприяння та підтримки волонтерської діяльності;
- оприлюднює на своєму веб-сайті наявну інформацію про організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, зокрема, інформацію про організації та установи, що залучають іноземців та осіб без громадянства для провадження волонтерської діяльності на території України, протягом трьох робочих днів з дня отримання відповідної інформації;
- сприяє здійсненню міжнародного співробітництва з питань волонтерської діяльності, узагальнює і поширює практику роботи у цій сфері.

Список бібліографічних посилань

1. Закон України «Про громадські об'єднання» Відомості Верховної Ради України (ВВР) 2013, № 1, с. 250.
2. Закон України «Про основи національного спротиву» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 41, ст.339.
3. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 25, ст.252.
4. Закон України «Про волонтерську діяльність» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 42, ст.435.
5. Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 783 (зі змінами).

Тетяна Анатоліївна КОБЗЄВА,

професор кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

ВІДКРИТІСТЬ І ПРОЗОРИСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Через повномасштабне вторгнення Російської Федерації та упровадження правового режиму воєнного стану лівова частка правоохоронних органів, у тому числі Національна поліція, залучені до відсічі збройній агресії й до захисту територіальної цілісності та суверенітету України. Поруч з цим низка задіяних у оборонній роботі структур та інституцій у контексті правового статусу передбачають такі принципи і основоположні засади діяльності, як відкритість та прозорість. Метою цього дослідження є аналіз та ре-